

Menings- og identitetssøken på ville veier?

Siv Ellen Kraft

Den ville kroppen

Tatovering, piercing og smerteritualer i dag. 200 s, ill. Oslo: Pax, 2005. Pris NOK 268 ISBN 82-530-2745-1

Tatovering og piercing har i et historisk perspektiv alltid vært viktige uttrykksformer. Slik kroppsdekorering ser ut til å ha økt svært i omfang, særlig blant ungdom. Bakgrunnen for fenomenet kan betraktes fra ulike synsvinkler, og her-

under moderne identitetsteori. Slik sett handler det om kommunikasjon, der kroppen benyttes som et lerret for tegn og symboler. Siv Ellen Kraft har sett på disse fenomenene sammen med en utvidelse også mot mer rene smerteritualer, som f.eks. «krokshenging».

Forfatteren ser i tre hovedtendenser i dette: en utvidelse av bruksområdet for kroppen, en søking etter noe ikke-flyktig og nær-livet-opplevelser i det moderne samfunnet samt religionsliknende fenomener. Hun belyser så de ulike sidene av dette ut fra litteratur, informanter og sitater fra ledende personer innenfor miljøene.

Det forblir imidlertid litt uklart om forfatteren skiller mellom de ulike sidene av fenomenene slik de fremtrer i dag der utbredelsen av fenomenene piercing og tatovering omfatter en stor del av den yngre del av befolkningen (mainstream-kulturen), og her kanskje like gjerne kan ses på som motefenomener uten dypere mening for den enkelte kroppsdekoratør. Det presenteres imidlertid interessante tanker omkring utviklingssider i det postmoderne samfunnet generelt sett, og «moderne primitive» er et sentralt begrep.

Språket er forståelig og lettflytende og i forhold til religionsteoretiske, sosiologiske og filosofiske forklaringsmodeller er boken på sitt beste. Men dersom intensjonen er å belyse fenomenene fra en mer helhetlig synsvinkel, savnes det klart mer av psykologiske/psykiatriske innfallsvinkler.

Hoveddelen er viet de mer ekstreme sidene av fenomenene, og det blir utover i boken så mye gjentakelser med nye ord for det samme at det for lesere som ikke er spesielt interessert, blir kjedelig. Innholdet baseres på et rikholdig kildemateriale, men hennes mer personlige informanter virker få og hovedsakelig tilhørende «ekstremsiden» av fenomenene.

Det kan tidvis virke som forfatteren er mer ute etter å skape dypereleggende og forklarende teorier enn hennes kilder kanskje

gir uttrykk for, og at grensen mellom å være observatør og deltaker i fenomenene fra forfatterens side blir uklar for leseren. Kritikkk av fenomenene er nærmest fraværende, men derimot kritiserer hun selv dem som måtte mene at deler av dette kan være uttrykk for psykopatologi på linje med andre former for selvskading og selvødeleggelse. Hennes avvisning av slike forklaringsmekanismer virker enkel og klisjépreget.

På tross av en lang litteraturliste har hun ikke fått med det lille som er publisert om fenomenene her i landet, og når hun skriver at det ikke finnes statistikker eller kvantitativt orienterte undersøkelser om tatovering og piercing i Norge, er dette bare delvis korrekt. Det er bl.a. publisert slike tall for ungdomsgruppen i Tidsskriftet nr. 7/2004 (1).

Det finnes en sentral del med gode tekniske fargeillustrasjoner, men det synes litt lettvent at tredjeparten av disse er av samme person og seanse. Boken anbefales for spesielt interesserte.

Hans-Johan Breidablik

Kommunelegekontoret
Langevåg

Litteratur

1. Vik LJ, Breidablik H-J, Ekeland T-J et al. Kroppsdekorering, helse og identitetsutvikling. Tidsskr Nor Lægeforen 2004; 124: 960-2.

Seksualitet i klimakteriet

Margaret Rees, Tonu Mander, red.

Sexual health and the menopause

77 s, tab. London: Royal Society of Medicine Press, 2005. Pris GBP 13 ISBN 1-85315-620-5

British Menopause Society utgir hefter med temaer relatert til klimakteriet, og foreliggende publikasjon er om seksuelle problemer. Boken anbefales til allmennleger, gynekologer, infeksjonsmedisinere, psykologer, geriatere og sykepleiere.

Det gis omtale av aspekter ved kvinners seksualitet og spesielle forhold i klimakteriet, og av hvordan seksuelle dysfunksjoner kan avsløres ved anamnesetaking. Behandlingsavsnittet omhandler psykoterapi og farmakologisk behandling. Ett kapittel er om prevensjon i perimenopausen, ett om seksuelt overførte sykdommer. To kapitler om mannens seksuelle problemer er så omfattende at bokens tittel burde ha vært «Sexual health in the ageing couple».

11 forfattere innen ulike felter vinkler sitt spesielle mot den aldrende kvinne og mann, i et til tider noe anstrengt forsøk. Hvor rele-

vant er det å utføre omfattende klinisk undersøkelse av en eldre kvinne som har mistet lyst på sex? Hvor ofte er det aktuelt for et middelaldrende par å starte sensuallitetstrening eller ta i bruk seksuelt leketøy? Som farmakologisk behandling er det ikke mye å tilby kvinner utover lokalt østrogen for å hindre dyspareuni. Testosteronimplantat brukes i Storbritannia som tillegg til østrogen, men man får ikke innsikt i de britiske erfaringer. Man savner omtale av at peroral østrogenbehandling ved å øke SHBG (sex hormon bindende globulin)-nivået kan redusere nivået av fritt testosteron og dermed redusere libido, mens østrogenplaster ikke har slik effekt.

I avsnittet om prevensjon er det gledelig at forfatteren fremhever bruken av p-pille til menopausen hos friske kvinner. Forfatterne har forsøkt å fjerne myter om eldre kvinners seksualitet. Det er derfor skuffende at de ikke også forsøker å ta livet av myten om at kvinner må bruke prevensjon i 1-2 år etter siste menstruasjon. Nyere erfaring viser at kvinner er infertile i mange år før menopausen.

Kapitlet om infeksjoner beskriver en dramatisk økning av seksuelt overførte sykdommer i alle aldersklasser og fremhever at eldre kvinner er spesielt utsatt på grunn av redusert immunforsvar, spesielt for HIV og HPV. Østrogenbehandling synes å kunne øke risiko for Candida og Trichomonas. Den økende forekomst av bekkeninfeksjoner vi har sett hos perimenopausale kvinner med langvarig bruk av spiral, omtales ikke.

I de siste kapitlene om mannens seksuelle dysfunksjoner gis en utførlig oversikt over mulige årsaker, som systemsykdommer og medikamentbruk. Hvor mye av dette er også relevant ved kvinnens dysfunksjoner? Behandling av benigne og maligne forandringer i prostata får inngående omtale. De vanligste benigne og maligne tilstander hos kvinnen omtales derimot ikke, for eksempel hysterektomi og operasjon for genitaldescens og operasjonenes mulige konsekvenser for seksuallivet. Psykiske og organiske problemer etter operasjon eller strålebehandling av brystkreft og genitallcancer får heller ikke sideplass.

Boken har ikke helt svart til mine forventninger om å få økt kunnskap for å kunne forstå og hjelpe klimakterielle kvinner med seksuelle problemer. Det irriterer at litteraturhenvisninger ikke føyes til teksten, men listes opp i slutten av hvert kapittel. Det gjør det vanskelig å finne referanser for supplerende lesning.

Mette Haase Moen

Institutt for laboratoriemedisin, barne- og kvinnesykdommer
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet